

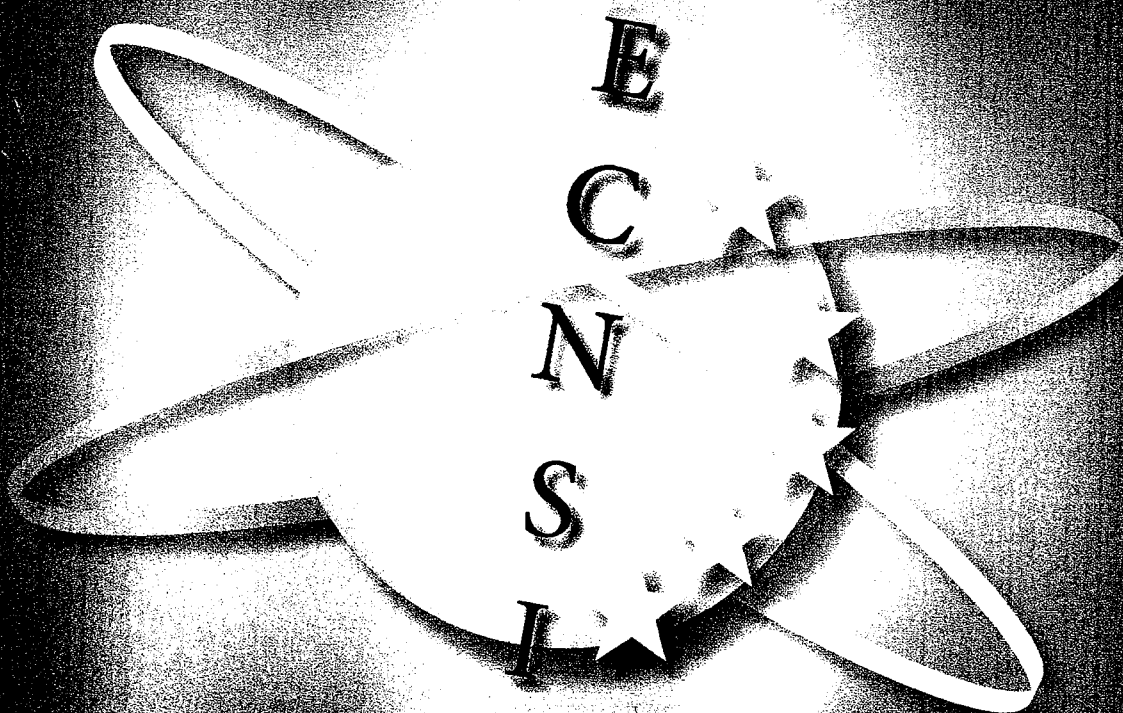

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET

ECNSI - 2009

**CURRICULUMS OF EARLY AND
COMPULSORY EDUCATION**

**KURIKULUMI RANOG ODGOJA
I OBVEZNOG OBRAZOVANJA**

Zagreb, 2009.

€CNSI – 2009

3rd International Conference on Advanced and Systematic Research

Conference Chairman: Vladimir Šimović

to take place

November 12–14, 2009, in Zadar, Croatia

3rd Scientific research symposium:

Curriculums of the early and compulsory education

November 12, 13 and 14, 2009

Program Committee:

Walter Hövel, Bon, Germany
Jasna Krstović, Rijeka, Croatia
Milan Matijević, Zagreb, Croatia
Mijo Cindrić, Zagreb, Croatia
Dejana Bouillet, Zagreb, Croatia
Anka Jurčević-Lozančić, Croatia

The Third International Conference on Advanced and Systematic Research ECNSI – 2009 is being held under the auspices of the Ministry of Science, Education and Sports of the Republic of Croatia and the Minister, Professor Radovan Fuchs, PhD.

Treća međunarodna konferencija o naprednim i sustavnim istraživanjima ECNSI – 2009 održava se pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i ministra prof. dr. sc. Radovana Fuchsa.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 721131.

ISBN 978-953-7210-24-3

CURRICULUMS OF EARLY AND COMPULSORY EDUCATION

Collected Papers of 3rd Scientific research symposium:

Curriculums of Early and Compulsory Education

Zadar, Croatia, November 12-14, 2009

€CNSI – 2009

**3rd International Conference on Advanced
and Systematic Research**

November 13 – 15, 2008

Edited by / Uredili

Dejana Bouillet

Milan Matijević

Učiteljski fakultet
Sveučilište u Zagrebu
2009.

MIŠLJENJA STUDENATA PREDŠKOLSKOG ODGOJA O EDUKACIJSKOM UKLJUČIVANJU DJECE S POSEBNIM POTREBAMA

Sanja Skočić Mihić, Darko Lončarić i Zorina Pinoza Kukurin

Učiteljski fakultet u Rijeci, Rijeka, Croatia

sanjasm@ufri.hr dloncaric@inet.hr zorina@ufri.hr

Sažetak – Rani i predškolski odgoj i obrazovanje djece s posebnim potrebama predstavlja važnu sastavnicu njihovog cjelokupnog obrazovanja. Osim zakonskih pretpostavki za edukacijskim uključivanjem djece s posebnim potrebama u redovne vrtičke skupine važna je i spremnost odgajatelja za rad s ovom djecom.

Ovim istraživanjem htjeli smo utvrditi faktorsku strukturu Upitnika mišljenja odgajatelja o edukacijskom uključivanju djece s posebnim potrebama na uzorku 88 redovna studenata predškolskog odgoja.

Analizom je izdvojen jedan značajan faktor nazvan Podrška edukacijskoj uključenosti. Varijable koje opisuju latentnu strukturu Upitnika podrške edukacijskoj uključenosti govore o pozitivnom mišljenju odgajatelja prema uključivanju djeteta u redovnu skupinu, prednosti takvog uključivanja i osobnu spremnost odgajatelja za rad s ovom djecom u redovnim skupinama.

Ključne riječi: odgajatelji, edukacijsko uključivanje, podrška, Upitnik, faktorska analiza

Uvod

Edukacijsko uključivanje djece s posebnim potrebama u redovni sustav u Hrvatskoj i većini ostalih zemalja zakonski je regulirano kao osnovna opcija odgoja i obrazovanja. Temelji se na inkluzivnoj filozofiji koja izranja kao alternativa segregacijskim oblicima odgoja i obrazovanja i nadilazi pojam integracije. Integracijski pokret predstavljao je značaju novinu ali je u odnosu na djecu sa značajnijim teškoćama ostao segregirajući. Definiranjem pretpostavki za inte-

gracijom i kriterija koji djeca s posebnim potrebama moraju zadovoljiti da bi se uključila u redovni sustav dio djece ostao je u posebnom sustavu tzv. specijalnom odgoju i obrazovanju.

Inkluzija se temelji na filozofiji prihvaćanja i stvaranja takvih uvjeta u kojima će sva djeca (bez obzira na njihovo porijeklo ili „nesposobnost“) biti vrednovana jednako, prihvaćena s poštovanjem i s jednakim prilikama za napredak u obrazovnom sustavu (Kiš-Glavaš, 1999). Ona se temelji na osnovnom principu da svatko pripada društvu i na svoj mu način pridonosi (Snow, 1991; prema Bratković, 2004). Promicanjem inkluzivnih vrijednosti premješta se fokus s posebnih potreba i medicinskih dijagnoza na djetetovo okruženje. Oblikovanjem okruženja po mjeri svakog djeteta ostvaruje se ideja inkluzivne pedagogije u kojoj se svako dijete može promatrati kao dijete s posebnom potrebom. Inkluzija pretpostavlja preobrazbu, promjenu cijele zajednice, a ne samo odgojno obrazovnih institucija, s ciljem dobrobiti za cjelokupno društvo (Bratković, 2004; Kobešćak, 2000).

Edukacijsko uključivanje djece s posebnim potrebama nužno je radi njihove socijalne prihvaćenosti i uključenosti (Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece, 2006; Varlier, Vuran, 2006). Pravno se temelji na domaćim i međunarodnim dokumentima (Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, 2007; Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece, 2006.; Konvencija o pravima osoba s invaliditetom: Fakultativni protokol uz Konvenciju, 2006; Standardna pravila o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom, 1999). Edukacijska uključenost djece s posebnim potrebama najduže je pravno regulirana u području osnovnog školstva. Područje predškolskog odgoja obuhvaćeno je tek sporadičnim znanstvenim istraživanjima, a modeli edukacijskog uključivanja djece s posebnim potrebama, u ovisnosti su o lokalnoj samoupravi.

U implementacije inkluzivne prakse uz stručne suradnike i čelnike predškolskih ustanova odgajatelji predstavljaju ključne subjekte (Prochnow i sur., 2000; prema Kucuker i sur., 2006; Wagner Jakab, 2003) o kojima ovisi kakvoća uključenosti, napretka i socijalnih kompetencija djece s posebnim potrebama. Njihova je uloga kompleksna radi slojevitosti radnih zadaća. Oni imaju ulogu kreatora, organizatora i realizatora svog programa rada, kojeg vrednuju, mijenjaju i unaprjeđuju u zavisnosti od mnogih činilaca koji u tom procesu sudjeluju (Krstović, 1992). Zahtjevna uloga odgajatelja postaje još složenija u inkluzivnim grupama, a senzibilitet odgajatelja za potrebe ove djece uvelike je olakšava.

Stavovi odgajatelja za rad s djecom s posebnim potrebama bili su predmetom istraživanja. Ona su pokazala da odgajatelji općenito imaju pozitivne stavove prema edukacijskom uključivanju djece s posebnim potrebama (Odom, 1999) i smatraju da ova djeca trebaju biti u inkluzivnom okruženju (Varlier, Vuran, 2006; Eiserman et al., 1995; prema Odom, 2000), te vjeruju da se mogu brinuti o njima (Dinnebeil et al., 1998; prema Odom, 2000). S druge strane zabrinjava

ih pomanjkanje vlastitog znanja o djeci s posebnim potrebama (Dinnebeil et al., 1998; prema Odom, 2001) i posebno su zabrinuti kad se radi o uključivanju djece s većim teškoćama (Odom, 2000).

U Hrvatskoj su ispitivani stavovi odgajatelja prema edukacijskom uključivanju djece s posebnim potrebama (Bosnar, Bradarić-Jončić, 2008; Levandovski, 1985). Rezultati prvog istraživanja (Levandovski, 1985), u kojem je sudjelovalo 100 odgajatelja na području grada Zagreba, pokazali su relativno nepovoljne stavove prema mogućnostima uključivanja djece s posebnim potrebama u predškolske ustanove. Prema njima 50% odgajatelja smatra da djecu s posebnim potrebama treba smjestiti u posebnu skupinu a 30 do 40% ne želi raditi s ovom djecom.

Novije istraživanje stavova prosvjetnih djelatnika prema uključivanju gluhe djece i mladeži u redovne ustanove pokazalo je da odgajatelji, u usporedbi s nastavnicima u osnovnim i srednjim školama, imaju najpovoljnije stavove prema edukacijskoj uključenosti gluhe djece (Bosnar, Bradarić-Jončić, 2008).

Istraživanja stavova budućih odgajatelja i učitelja prema edukacijskoj integraciji su rijetka. Jedno takvo istraživanje pokazalo je da studenti učiteljskih studija u Republici Hrvatskoj imaju pozitivne stavove prema edukacijskoj uključenosti djece usporenog kognitivnog razvoja (Wagner Jakab, 2003).

Obzirom da su ispitivanja upitnicima s provjerenim metrijskim karakteristikama rijetka cilj je ovog istraživanja ispitivanje metrijskih karakteristika Upitnika mišljenja odgajatelja o edukacijskom uključivanju na prigodnom uzorku studenata predškolskog odgoja.

Metode

Uzorak ispitanika čine 88 studenata prve (N=37), druge (N=30) i treće godine (N=21) predškolskog odgoja na Učiteljskom fakultetu u Rijeci, što čini 85% ciljane populacije studenata. Distribucija ispitanika prema spolu (N=86 studentica i N=2 studenta) u uzorku reprezentira strukturu studenata predškolskog odgoja istog fakulteta.

Za potrebe ovog istraživanja korišten je Upitnik mišljenja odgajatelja o edukacijskom uključivanju (prilagođeno prema Kiš-Glavaš, 1999) koji sadrži 19 tvrdnji a ispituju odnos odgajatelja prema edukacijskom uključivanju djece s posebnim potrebama u redovne skupine. Razinu slaganja s pojedinim tvrdnjama ispitanici su izražavali na skali Likertovog tipa od pet stupnjeva: potpuno se ne slažem do potpuno se slažem. Kreiran je korištenjem drugog dijela Upitnika mišljenja o integraciji autorice Kiš Glavaš (1999) na način da su tvrdnje preoblikovane, preimenovane i prilagođene uvjetima predškolskog odgoja a dvije su tvrdnje izostavljene. Naime, originalni upitnik ispituje stavove učitelja prema integraciji djece usporenog kognitivnog razvoja u redovne škole. Sadrži pet fak-

tora: faktor objektivnih pretpostavki i prednosti integracije za djecu usporenog kognitivnog razvoja, faktor potrebe za edukacijsko-rehabilitacijskom potporom i mogućnosti pripreme vršnjaka za integraciju, faktor negativnih učinaka integracije, faktor odnosa prema parcijalnoj integraciji i faktor poznavanja osnovnih značajki djece usporenog kognitivnog razvoja.

Ispitivanje je provedeno u tri grupe studenata podjeljenih prema pripadnosti godini studija, bilo je anonimno i trajalo je 10 minuta. Studentima je ispitivač dao upute i pojašnjenja za ispunjavanje Upitnika.

Rezultati

Podaci su analizirani eksplorativnom faktorskom analizom, oblimin rotacijom te je izračunat Cronbah alfa koeficijent pouzdanosti Upitnika.

Provjera faktorske strukture izvornog Upitnika s 19 čestica provedena je eksploratornom faktorskom analizom uz ekstrakciju faktora metodom najveće sličnosti („maximum likelihood“). S obzirom na opravdanost pretpostavke da će izdvojeni faktori biti u korelaciji jer mjere nadređeni teorijski konstrukt, provedena je kosokutna rotacija faktorskom osi, a za određivanje značajnih faktora korišten je Cattellov grafički prikaz opadanja vrijednosti karakterističnog korjena (scree plot).

Faktorska analiza provedena na svim tvrdnjama Upitnika ukazala je da rezultati odstupaju od originalne petofaktorske strukture. Prvi faktor izdvojio je znatno veći dio varijance rezultata na Upitniku u odnosu na preostale faktore (karakteristični korijen 3.56). Samo prva četiri faktora imali su karakteristični korijen veći od jedan što također opravdava petofaktorsku strukturu. Navedeni rezultati sugeriraju da je u osnovi Upitnika samo jedan faktor te da bi izdvajanje većeg broja faktora rezultiralo vrlo povezanim skalama nedovoljne diskriminativne valjanosti.

Obzirom da Upitnik originalno nije bio namijenjen mjerenju jednodimenzionalnog konstrukta, nakon provedene faktorske analize izdvojene su čestice koje su imale apsolutnu vrijednost faktorskog zasićenja u matrici obrasca manju od 0.30. Izostavljene čestice su: Djeca s posebnim potrebama mogu loše djelovati na postignuća cijele skupine; Uključivanje djece s posebnim potrebama u redovne skupine korisno je za njihovo opće napredovanje; Djeca redovne skupine mogu se pripremiti da prihvate djecu s posebnim potrebama; U redovnim skupinama djeca s posebnim potrebama doživljavati će posebne neugodnosti od svojih vršnjaka bez teškoća; Za rad s djecom s posebnim potrebama trebalo bi steći dodatno defektološko obrazovanje; U redovnim skupinama u vrtiću trebalo bi raditi i defektolog uz odgajatelja puno radno vrijeme; U redovnim skupinama u vrtiću trebao bi raditi i defektolog u pružanju stručne pomoći; Većina djece s posebnim potrebama može u redovnim skupinama, uz pomoć defekto-

loga stručnog suradnika, djelomično savladati redovni program. Ponovljena je faktorska analiza na skupini od 11 preostalih čestica, od kojih je neke radi negativnog zasićenja na faktoru i suprotnog značenja u odnosu na smisao faktora (Faktor je nazvan Prihvaćanje edukacijske uključenosti), trebalo rekodirati prije zbrajanja u Upitniku (Tablica 1). Zadržani faktor ima karakteristični korijen 2,75 i objašnjava 25% varijance rezultata skraćenog Upitnika. Ovakvim postupkom dobiven je Upitnik podrške edukacijskoj uključenosti sa zadovoljavajućim pokazateljem pouzdanosti tipa unutarnje konzistencije ($\alpha = 0.78$). U ostalim varijantama faktorske strukture s većim brojem čestica, faktora i skala pokazatelji pouzdanosti Upitnika bili su niži. Upitnik ima aritmetičku sredinu 3,63 i standardnu devijaciju 0,57. Raspon rezultata ($\min = 2,09$ i $\max = 4,83$) ukazuje na primjerenu osjetljivost Upitnika koja može razlikovati studente s pozitivnim i negativnim stavom prema edukacijskoj uključenosti.

Na 11 varijabli Upitnika učinjena je faktorska analiza, oblimin rotacija i dobivena je jednofaktorska struktura.

Tablica 1. Faktorska struktura Upitnika

FAKTOR PODRŠKE EDUKACIJSKOJ UKLJUČENOSTI	Factor
Tvrđnje	1
U redovnoj skupini djeca s PP* mogu više napredovati nego u posebnim skupinama.	,637
Većini djece s PP korisniji je boravak u posebnim skupinama.	-,605
Najbolje bi bilo da sva djeca s posebnim potrebama budu u posebnim skupinama. R	-,600
Redovna skupina može pružiti djeci s PP isto što i posebna. R	,590
Druženje s ostalom djecom u redovnoj skupini je za djecu s PP korisnije nego druženje s djecom u posebnim skupinama.	,537
Za normalan rad u redovnoj skupini djeca s PP predstavljaju smetnju. R	-,477
Za većinu djece s PP bilo bi dobro organizirati dio rada u redovnoj skupini, a dio u posebnoj skupini. R	-,461
Redovne skupine u vrtićima moguće je u potpunosti prilagoditi za prihvatanje djece s PP.	,424
Većina djece s PP može u redovnim skupinama, uz pomoć defektologa stručnog suradnika, savladati redovni program.	,405
Smatram da mogu raditi s djecom s PP uključenim u redovnu skupinu.	,327
Po mnogim svojim osobinama djeca s PP jednaka su djeci bez teškoća.	,318

*djeca s PP- djeca s posebnom potrebom; R- rekodirati

Dobiveni faktor opisuje 11 tvrdnji od kojih četiri imaju negativno zasićenje. One govore da je za većinu djece s posebnim potrebama korisniji boravak u posebnim skupinama u vrtiću, da bi im bilo najbolje u posebnim skupinama, da predstavljaju smetnju u radu u redovnoj skupini i da bi za njih bilo dobro organizirati rad djelomično u redovnoj a djelomično u posebnoj skupini. Sve opisuju nepodržavanje edukacijskog uključivanja i stoga su ove čestice rekodirane i inverzno semantički izmijenjene.

Na dobivenom faktoru najviše saturacije ima varijabla koja opisuje mišljenje studenata, budućih odgajatelja, da djeca s posebnim potrebama u redovnim skupinama više napreduju nego u posebnim skupinama, da je za njih korisno i da trebaju biti u redovnim skupinama, koje im pružaju isto što i posebne skupine.

Osrednje zasićenje na faktoru ima pet varijabli. One se odnose na slaganje studenta da je za djecu s posebnim potrebama korisnije druženje s ostalom djecom u redovnoj skupini u odnosu na posebne skupine, da ne predstavljaju smetnju u radu u redovnim skupinama, da ih ne treba izdvajati dio dana u posebne skupine, te da se redovne skupine u potpunosti mogu prilagoditi za prihvatanje djece s posebnim potrebama i da ova djeca mogu savladati redovni program uz pomoć edukacijskog rehabilitatora.

Nisko zasićenje na faktoru imaju dvije varijable. One govore o spremnosti budućih odgojitelja da radi s djecom s posebnim potrebama u redovnim skupinama i da djecu s posebnim potrebama vide jednakim ostaloj djeci po mnogim njihovim osobinama.

Tvrdnje koje govore o smještaju djece s posebnom potrebom u redovnu skupinu i prednostima koje proizlaze iz toga za ovo dijete imaju pozitivne koeficijente na faktoru a tvrdnje koje podržavaju segregirajuće uključivanje djeteta s posebnom potrebom u posebne skupine imaju negativne koeficijente. Stoga sve tvrdnje ukazuju na promicanje edukacijskog uključivanja pa se ovaj faktor naziva **Podrška edukacijskoj uključenosti**.

Diskusija i zaključak

Faktorska analiza provedena na podacima uzorka studenata predškolskog odgoja s Učiteljskog fakulteta u Rijeci ukazala je na znatna odstupanja od originalne petofaktorske strukture Upitnika mišljenja o integraciji (Kiš-Glavaš, 1999). Smanjenjem broja čestica utvrđen je jedan faktor Podrške edukacijskoj uključenosti koji mjeri spremnost odgajatelja za rad s djetetom s posebnom potrebom u redovnoj vrtićkoj skupini. Dobiven je Upitnik podrške edukacijskoj uključenosti zadovoljavajuće pouzdanosti. Postoji znatan prostor za daljnji razvoj Upitnika s boljim metrijskim karakteristikama s obzirom da dobiveni faktor objašnjava relativno malen dio varijance rezultata na zadržanim tvrdnjama. Ovi rezultati predstavljaju smjernice za daljnju prilagodbu istog Upitnika.

Nakon rekodiranja čestica prosječan rezultat ispitanika na Upitniku pokazuje slaganje studenata sa uključivanjem djece s posebnim potrebama u redovne skupine vrtića. Studenti koji su sudjelovali u istraživanju uglavnom su rođeni u vrijeme donošenja Zakona o odgoju i obrazanju (1980) kojim je o zakonjeno uključivanje ove djece u redovni sustav odgoja i obrazovanja. Stoga se može pretpostaviti da je većina njih u svom dosadašnjem obrazovanju bila u direktnom ili indirektnom kontaktu s vršnjacima s posebnim potrebama. Time se može tumačiti njihova podrška uključivanju djece s posebnim potrebama u redovne skupine te se može pretpostaviti da će kao budući odgajatelji biti dobri zagovaratelji edukacijske uključenosti djece s posebnim potrebama.

Treba uzeti u obzir da ovi studenti nemaju neposredno iskustvo rada s djecom s posebnim potrebama u redovnim vrtićkim skupinama i ne poznaju organizacijske prilike istih. Bilo bi stoga, važno u organizaciji rada odgajatelja u inkluzivnim grupama voditi računa o svim čimbenicima koji trebaju biti zadovoljeni kako ovi studenti kao budući odgajatelji ne bi izgubili entuzijazam i modificirali svoj odnos prema edukacijskoj uključenosti.

Reference

1. Bosnar, B., Bradarić-Jončić, S. (2008). Stavovi prema integraciji gluhe djece, znakovnom jeziku i uključivanju tumača za znakovni jezik u redovne vrtiće i škole, *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 44, 2, 11-30.
2. Bratković, D. (2004). Inkluzija, *Dijete, škola, obitelj*, 14, 2-6.
3. Kiš-Glavaš, L. (1999). Promjena stava učitelja prema učenicima usporenog kognitivnog razvoja. Doktorska disertacija. Zagreb: Edukacijsko rehabilitacijski fakultet.
4. Kobeščak, S. (2000). Što je inkluzija?, *Dijete, škola, obitelj*, 21, 23-25.
5. Konvencija o pravima osoba s invaliditetom: Fakultativni protokol uz Konvenciju (2006). Zagreb: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Republike Hrvatske, Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom.
6. Krstović, J. (1992). Projekcija modela obrazovanja pedagoga za rad u organizacijama predškolskog odgoja. Doktorska disertacija. Pedagoški fakultet Sveučilište u Rijeci.
7. Kucuker, et al. (2006). The development and psychometric evaluation of a support scale for pre-school inclusion, *Early Child Development and Care*, 176(6), 643-659.
8. Levandovski, D. (1985). Uloga odgajatelja, defektologa i članova stručnog tima u provođenju programa rada s djecom s teškoćama u razvoju. Iz: *Djeca s teškoćama u razvoju u programima društvene brige o djeci predškolskog uzrasta*. Savez društva defektologa Hrvatske, USIZ društvene brige o djeci predškolskog uzrasta grada Zagreba. Zagreb: 1985, 5-17.
9. Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine (2007). Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.
10. Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine (2006). Zagreb: Vlada Republike Hrvatske Savez društva Naša djeca Hrvatske.

11. Odom, S., et al. (2001). The Costs of Preschool Inclusion, *Topics in Early Childhood Special Education*, 21(1), 46-55.
12. Odom, S. (2000). Preschool inclusion: What we know and where we go from here. *Topics in Early Childhood Special Education*, 20, 20-27.
13. Odom, S et al. (1999). On the form of inclusion: Organizational context and service delivery model. *Journal of Early Intervention*, 22, 185-199.
14. Standardna pravila o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom (1999): Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, Zagreb.
15. Varlier, G., Vuran, S. (2006). The View of Pre-School Teachers about Integration, *Educational Sciences: Theory & Practice*, 578-585.
16. Wagner Jakab, A. (2003). Informiranost studenata učiteljskih studija o učenicima s posebnim potrebama i neke njihove osobine u odnosu na stavove prema edukacijskoj integraciji. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
17. Zakon o odgoju i obrazovanju u SR Hrvatskoj, 1980, *Narodne novine*, 24/80.

ATTITUDES OF THE PRESCHOOL EDUCATION STUDENTS ABOUT THE EDUCATIONAL INCLUSION OF THE CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS

Sanja Skočić Mihić, Darko Lončarić and Zorina Pinoza Kukurin

Abstract – Early and preschool education for children with special needs is an important component of their overall education. In addition to legal requirements for the inclusion of children with special needs in regular classrooms it is of great importance that general education preschool teachers have a willingness to include these children.

The aim of this study is to determine the factor structure of the Questionnaire “Preschool teacher’s opinions about the inclusion of children with special needs” on a sample of 88 full-time students of preschool education.

The analysis extracted one significant factor, called support of inclusive education. The results of this study show that students of the preschool teacher preparation program have the positive opinion toward inclusion and they believe that this practice will benefits them. They are also willing to include children with special needs into their regular classrooms.

Keywords: preschool teachers, inclusion, support, Questionnaire, factor analysis